

MINNESANTECKNINGAR framtagna för En- och Tjuvholmens sommarstuge-ägareförening.

Uppgifterna framtagna genom intervjuer med Carl Pettersson, Yngve Nilsson, Helge Furusten, Gunnar Eriksson m fl, vilka var bland de första som lät uppföra fritidshus på En- och Tjuvholmen. Enl uppgift kom den första bebyggelsen på området någon gång i början av 1910-talet.

1914 hölls en Lantbruksutställning på Folkungavallen i Nyköping och med anledning därav uppmonterades några paviljonger, som utställarna fick disponera.

1916 fattade IOGT beslut om att bilda Nyköpings Godtemplares Sommarhemsförening och arrenderades Tjuvholmen av Domänverket till en årlig kostnad av 40 kronor. Samtidigt förvärvades en paviljong från Lantbruksutställningen för 100 kronor. Genom "Godtemplarnas" försorg flyttades nämnda paviljong från Folkungavallen till en plats där i dag parkerings-platsen för besökare till Tjuvholmsberget ligger.

1925 flyttades paviljongen till en mera stationär plats vid foten utav Tjuvholmsberget på dess nordöstra sida. -Här kan Vi än i dag se resterna utav den grund som paviljongen stod på-. Arbetet med flyttningen företogs utav Godtemplarungdomar, bl a deltog de ovan omnämnda personerna.

1936 företogs en tillbyggnad och taklyft på paviljongen och även detta arbete utfördes på ideell basis utav arbetsvilliga Godtemplarungdomar.

Under sommarhalvåret hölls lördagsdans i paviljongen till gramfonmusik och det dansades såväl vals som polka samt en och annan foxtrot. Det kunde även hända att den omtalade oxdansen förekom inom paviljongens väggar.

Det har berättats, att det är många Nyköpingsbor som tagit sina allra första danssteg i nämnda paviljong. I regel var det de äldre flickorna som fick agera danslärare till sina yngre kamrater. Vissa tider gick även en passagerarbåt från Nyköpings hamn ut till dessa lördagsdanser. Båten lade till vid en brygga som var belägen nedanför Tjuvholmsberget på dess södra sida.

En- och Tjuvholmen var redan då en utsökt rekreationsplats, som flitigt användes utav bl a IOGT:s medlemmar. Sin verkliga uppsving fick platsen på 1930-talet då Idrottsföreningen SGU TIRFING bildades. Närmare bestämt bildades föreningen år 1932 och insiativtagare var Olle Lexen som även blev Idrottsföreningen SGU-TIRFING: ordföranden. På föreningens program stod i första hand grenar, som friidrott, gymnastik och handboll. Några år därefter tillkom grenarna, bandy och orientering. Idrottstävlingarna avhölls på en enkelt anlagda idrottsplats nedanför Tjuvholmsberget på dess östra sida. Idrottsligt sett var höjdpunkten de s k Tjuvholmsspelen, där det tävlades i grenarna, 60 meter löpning, teränglöpning 1.500 meter, längd- och höjdhopp, kula och diskus. Även om det hela var rätt primitivt så var dessa tävlingar omtyckta familjehögtider och var stämningen, såväl inne på tävlingsbanan som utanför den allra bästa. Den främste idrottsmannen hos Godtemplarnapå den tiden var Ernst Andersson (Rickne) som hade 1.500 meter som starkaste gren. Inom handbollen kan nämnas sådana namn, som Gunnar "Stänken" Lundgren. Inom gymnastiken, på herrsidan Erik Axelsson och på damsidan Gurli Johnsson. Inom bandyn, Gösta Larsson, Bertil Johnsson, Allan Järleby, Harry Axelsson och inte att förglömma "fantom-målvakten" Börje Olsson. Inom Orientering, Gösta Sundström.

Även scouting bedrevs ute på Tjuvholmen och var där den drivande kraften -Allan Järleby- som även fungerade som ledare.

Med tiden blev det allt svårare att hålla verksamheten igång ute i Godtemplarnas paviljong vid Tjuvholmsberget. Människorna började få en annan "livssyn" då egna fritidshus anskaffades och inte att förglömma TV -televisionen- gjorde sitt intåg. Då inbrott och skadegörelse började förekomma vid och i paviljongen, beslutades att verksamheten skulle läggas ned och den gamla paviljongen skulle bort ifrån platsen. Med anledning härav fick Nyköpings brandkår i uppdrag år 1966 att elda upp paviljongen.

NÅGRA ÅRTAL ATT MINNAS.

År 1917 uppfördes fiskaren Lindkvist stuga, den som i dag ägs utav Karl-Gunnar Bergström.

År 1928 grävdes den brunn som finns ute på Tjuvholmen och enligt uppgift skall det vara en person vid namn Åkerberg från Stigtomta som gick med "slagruta". Grävningens arbetena utfördes bl a utav Ernst Pettersson och Edvin Nilsson.

Brunnen efter vägen ut mot Enholmen tillkom något år senare och skall det ha varit bl a Ture Nilsson som svarat för dess tillkomst. De båda brunnarna skiljer sig så till vida, att det i brunnen ute på Tjuvholmen finns "fint" drickbart vatten, medan det i den senare omnämnda brunnen endast finns s k bräckt vatten.

Från en anträffat publikation, daterad år 1933, finns följande värt att notera:

Tjuvholmen, tax värde	8.000 kronor,	ägare: P J Lindkvist /nuv. K-G Bergström/
"-	1.000 "	, ägare: Glasm. C E Karlsson /nuv. Curt Thelin/
"-	2.500 "	, ägare: Rådman E Nilsson /nuv. Br Östlund/
"-	2.500 "	. ägare: Bankvaktm A Karlsson /nuv. H Johansson/
"-	3.500 "	, ägare: Handl Ernst Pettersson /nuv. Helge Furusten/
"-	1.500 "	, ägare: Verkm S Brännberg /nuv. Leif Gustafsson
"-	800 "	, ägare: Typograf R I Lindkvist /nuv. Börje Olsson/
"-	1.500 "	, ägare: K A Karlsson/K A Jons /nuv. Åke Ahlberg/
Enholmen, tax värde	1.500 "	, ägare: Över konstapel L G Wil /nuv. Lars Eriksson/
"-	1.500 "	, ägare: August Eriksson /nuv. Tore Lundkvist/
"-	500 "	, ägare: Skomakare P Å Millber /nuv. Tony Jönsson/
"-	500 "	, ägare: Urmakare Ivar Nilsson /nuv. Ulf Wärn/
"-	1.500 "	, ägare: Syssloman E Blomberg /nuv. Lars Löwing/

År 1937 anlades för första gången farbar väg ut till En- och Tjuvholmen och förbättrades därefter i omgångar, bl a år 1956 då fyllning hämtades från bl a Linds Stenhuggeri på Ringvägen. Fyllningsmassorna fraktades ut till området med häst och kärra och en som var med om detta arbete var Carl Pettersson.

Vid den tiden gick det kor och hästar lösa ute på sommarbete på såväl En- som Tjuvholmen och fanns det för den skull två "grindar" på vägen ut till området. En vid Ängstugans Koloniträdgårdar och en vid "sankmarken" vid Qvitten. De gårdar som hade djur ute på området var Kungsladugården, Östra ladugården och Rosenkällagården. Omkring år 1966 upphörde de med att ha djur på området.

I samband med att vägen förbättrades bildades en vägförening bland dåvarande stugägare. I slutet utav 1960-talet ombildades denna förening till nuvarande En- och Tjuvholmens sommarstugeägareförening.

År 1957 drogs för första gången el-ledning ut till området och var det fiskaren Lindkvist som då försåg sin stuga med elektricitet.

År 1973 ordnades genom sommarstugeägareföreningens försorg sommarvattenledning ut till området. Kostanderna för det hela kom att belöpa sig på 570 kronor per stugägare och utfördes grävningsarbetet utav BPA och stugägarna själva. Alla förutom två var med om att få vatten till sina stugor. Därefter har ytterligare en stugägare tillkommit till sommarvattengemenskapen.

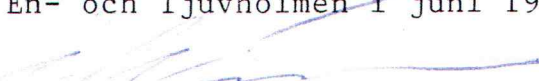
Från början ägdes marken ute på En- och Tjuvholmen utav Domänverket varefter den år 1960 övergick till Nyköpings kommuns ägo. Arrendet låg då på 80 kronor per år för en area utav c:a 0,152 ha. Efter det kommunen övertog ägarskapet utav marken höjdes arrendet så att det år 1982 kom att lyda på 380 kronor per år.

Vad som särskilt bör poängteras är, att samtliga vägar och framdragning utav sommarvattenledning har ordnats och skötts utav sommarstugeägarna själva utan några bidrag från stat eller kommun.

En finns det på Östrängsområdet, En- och Tjuvholmen 73 st fritidshus.

Varifrån namnet "Tjuvholmen" kommer har jag inte lyckats få fram, trots intensiva forskningar.

En- och Tjuvholmen i juni 1991

Stenolof Westlund